एतस्य स्पर्शमात्रेण नरोमुच्येत सम्पदा ८३ । वंशनीली समा भूमिः खरधारा सिताकृतिः । वंशाङ्गमिति जानीयाद्वंशवृद्धिकरं परम् ८४ । भूमिःसालदलाकारा अङ्गं लघु सितासितम् । सालाङ्ग एष खड्गः स्यात् पूज्यः सर्वार्थदायकः । अयं शाणे वमेद्वह्निं धारा चाप्यथ वा भवेत् ८५ । भूमिः सिताऽसिता वापि अङ्गं ज्येष्ठीसमं लघु । ज्येष्ठीवज्रमिदं निन्द्यं न स्पृश्यं वा हितेच्छुभिः ८६ । पुराणजालसदृशमङ्गं भूमिः सिताऽसिता । जालवज्रमिदं पूज्यं शत्रुसम्पत्तिनाशनम् । यदि शाणे वमेन्नीलां शिखां वह्निं वमेच्च वा । तदैष दुर्लभः खड्गो ह्यन्यथा भयहेतुकः ८७ । अङ्गं पिपीलिकाकारं भूमिर्धूम्रा तथा सिता । पिपीलिकाङ्ग इत्येष तत्क्षते कण्डुसम्भवः । स्वयं यदि भवेद्धूम्रः शाणे पूज्यतमस्तदा ८८ । नलपत्रसमा भूमिरङ्गन्तत्कुसुमोपमम् । नलाङ्गमिति जानीयाद्भर्तुः सर्वार्थसाधकः ८९ । निरङ्गा निर्मला भूमिर्दृष्टं दृष्टं वमेद्रजः । दृढ़ा धारा भृशं स्थूला आघातं सहते न च । रजोवज्रमिदं निन्द्यं शत्रूणां विजयावहम् ९० । कुष्माण्डवीजसदृशमङ्गं भूमिः सिताऽसिता । कुष्माण्डवज्रं जानीयात्तत्क्षते वेगनिग्रहः ९१ । अङ्गं नृरोमसदृशं भूमिर्धूम्रा सितासिता । रोमाङ्गमिति जानीयात्तत्क्षते पिड़कोद्गमः ९२ । भूमिः स्नुहीदलाकारा अङ्गं तत्कण्टकोपमम् । धारा तीक्ष्णा-रवस्तीक्ष्णो लघु मानं खरा स्पृशा । स्नुह्यङ्गः खड्ग इत्येष तत्क्षते दाहतृड्भ्रमः । मुखाक्षिकर्णनासानां दाहः पाकश्च जायते । अयं यदि च सर्पाणां फणा-सूपरि विश्यते । फणा विदारमाप्नोति सर्पोलोटयते शिरः । अस्य धावनतोयेन कुष्ठरोगविनाशनम् ९३ । कर्कन्धू दलपृष्ठाभा भूमिरङ्गन्तु तत्समम् । कर्कन्धूवज्रं जानीयात् तत्क्षते दाहनाशनम् । एष खड्गाधमस्त्याज्यो जेतव्या यदि विद्विषः ९४ । अङ्गं बकुलपुष्पाभं भूमिस्तत्फलसन्निभा । बकुलाङ्गमिदं पुण्यं शाणे सुरभिगन्धवत् । तन्नास्ति जगतीमध्ये यदनेन न साध्यते९५ । अङ्गं सम्मिश्रितं यस्मिन्न किञ्चिद्व्यक्तमीक्ष्यते । सर्वेषां दर्शनं वापि तीक्ष्णा धारा खरः स्वरः । एष काञ्जिकवज्रः स्याद्यत्नादेवोपलभ्यते । नैनं प्राप्यापि वर्द्धन्ते शेषाश्चित्रादयोपि च ९६ । भूमिः कृष्णा निरङ्गा चेद्धारा तीक्ष्णा दृढ़ापि च । आघातं सहते घोरं रक्तं स्पर्शेन या विशेत् । शाणेन वह्निं वमति ध्रुवं वाप्यतिघर्षणात् वा महिषाङ्गः स वै खड्गः पृथिव्यां नातिदुर्लभः ९७ । अत्यन्तनिर्मला भूमिः शरीरं प्रतिविम्बितम् । धारा तीक्ष्णा स्वरस्तीक्ष्णः स्वच्छाङ्गं तद्विनिर्दिशेत् ९८ । तस्मिन् यदा भवेद्रेखा ऋज्वी ऋज्वाख्यकं तदा ९९ । अस्मिन्नपि भवेद्वक्रा रेखा वक्राभिधन्तु तत् १०० । एतच्छतकमुद्दिष्टं खड्गानां प्रवरं बुधैः । प्रायशो लभ्यते लोके यदि सर्वगुणावहम् । इतीदं निखिलं प्रोक्तं वज्राणां लक्षणं मया । प्रयत्नैर्लिखितं व्यक्तं सर्वेषां हितकाम्यया । इतः परन्तु लौहानां लक्षणं यत्र लक्ष्यते । तस्य दासो भवाम्येष प्रतिज्ञेति कृता मया । द्विलिङ्गमिश्रमालोक्य मिश्राङ्गमिति निर्द्दिशेत् । सर्वेषामङ्गमालोक्य सर्वाङ्गमिति निर्दिशेत्" । अङ्गाध्यायः । खड्गस्य रूपाणि यथा । "नीलीकलायकुसुमच्छविगृञ्जनाभा या चेन्द्रनीलमणिकाचमणिप्रभा च । भूमिश्च या मरकतप्रतिमावभासा खड्गस्य नीलमिति रूपमिदं वदन्ति । तत्र चेन्निन्दितान्यङ्गान्यरिष्टानि बहून्यपि । दृश्यन्ते बहुदोषाश्च तथापि गुणवत्तरम् १ । या कालकाम्बुदमसीरसकालसर्पगाढ़ान्धकारकचभारसमा विभाति । भूमिश्च या भ्रमरबन्धुसमावभासा खड्गस्य कृष्णमिति रूपमिदं वदन्ति । अत्र नेत्राणि सम्पत्त्यै अरिष्टान्यशुभाय च । साधारणमिदं रूपं प्राह नागार्जुनो मुनिः २ । या प्रावृषेण्यनवभेकसमानवर्णा गोमेदरत्नसदृशी च तु यस्य भूमिः । खड्गस्य पिङ्गमिति रूपमिदं वदन्ति भर्त्तुर्यशोबलधनक्षयकारणाय ३ । या मन्दधूमसदृशी च शिरीषपुष्पतुल्या विभाति मलिनापि च खड्गभूमिः । नागार्जुनो वदति धूम्रमिदं हि रूपं भर्त्तुर्यशोबलधनावलिवर्द्धनाय ४ । द्विरूपं मिश्रितं कृत्वा सङ्करं प्रवदेद्बुधः । त्रिभीरूपैः समेतन्तु खड्गं त्रिपुरसंज्ञितम् । रूपैश्चतुर्भिः संयुक्तं चतुरं खड्गमुत्तमम्" । रूपाध्यायः "जातिश्चतुर्विधा प्रोक्ता खड्गानां या पुरा मया । सम्प्रत्यपि प्रयत्नेन तासां लक्षणमुच्यते । शुद्धाङ्गः शुद्धवर्णश्च सुनेत्रः सुस्वरश्च यः । मृदुस्पर्शः सुसन्धेयस्तीक्ष्णधारो महागुणः । खड्गं ब्राह्मणजातिं तं प्राह नागार्जुनो मुनिः । अस्य क्षते भवेच्छोथो घोरः सर्वाङ्गगोचरः । मूर्च्छा पिपासा दाहश्च ज्वरा मृत्युश्च जायते । अदृष्टं त्रिफलाकलकमर्द्धरात्रिन्दिवोषि-